

Inventarisatiestudie Taal in Almere

Onderwijsnetwerk Almere
25 maart 2021

Inventarisatie- studie Taal in Almere

Hanno van Keulen en Mariska Venema

Colofon

Hanno van Keulen en Mariska Venema,

met medewerking van Conny Boendermaker, Rudolphine Nortier, Sari Pril, Anouk Bruggink
(Hogeschool Windesheim), Martine Broekhuizen en Karin van Look (Universiteit Utrecht)

In samenwerking met de begeleidingsgroep met daarin vertegenwoordigers van de volgende partners:

Almeerse Scholengroep – ASG

Stichting Prisma Almere

Passend Onderwijs Almere

Taalcentrum Almere

Gemeente Almere

Go! Kinderopvang

Hans Vleerboom / Arnica Derkink

Susan Benning

Fenna Smit

Theo Klein Koerkamp

Leanne Broekman / Marion Braat

Simone den Hollander

Hogeschool Windesheim

Onderwijsadvies & Training, Universiteit Utrecht

November 2020

Almere maakt zich zorgen over onderwijskwaliteit

Doelen

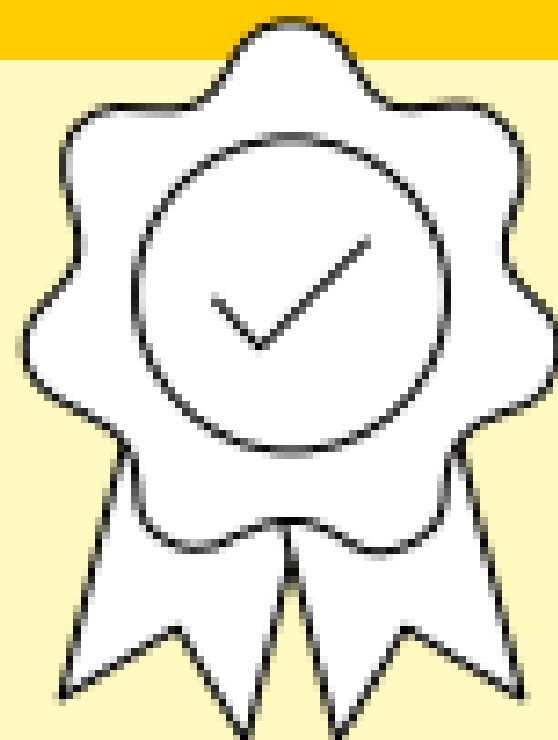
Door in te zetten op Subliem onderwijs zorgt Almere ervoor dat het een van de beste en eigentijdse onderwijssteden van Nederland wordt met een concurrerende en aantrekkelijke leer-, werk- en kennisomgeving opdat alle inwoners van Almere, en daarmee ook de stad, zich optimaal kan ontwikkelen.

Dalende onderwijskwaliteit

Sinds 2006 is, uitgezonderd de periode van een tijdelijke impuls, sprake van een dalende onderwijskwaliteit in Almere (Kohnstamm Instituut, 2012 en 2019). Tussen 2006-2011 werd dit vooral veroorzaakt door een combinatie van een snelle groei van het aantal leerlingen, de grote tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen, een tekort aan onderwijspersoneel, een tekort aan goede onderwijskundige aansturing, een geringe gerichtheid op opbrengstgericht werken en een juist sterke gerichtheid op het invoeren van nieuwe onderwijsconcepten. Met de zogenoemde impulsaanpak is dit tijdelijk hersteld.

Na enkele jaren kregen alle (basis)scholen een voldoende beoordeling. Maar in 2019 signaleert de Inspectie van het Onderwijs opnieuw een teruglopende onderwijskwaliteit; van de 77 scholen voor het basisonderwijs scoorden er zeven onvoldoende en vier zeer zwak, van de 17 scholen/vestigingen voor voortgezet onderwijs waren er twee met een of meer onvoldoende afdelingen en een met een zeer zwakke afdeling. Ditmaal liggen de meest genoemde verklaringen voor de teruglopende of zwakke onderwijskwaliteit anders: een gebrek aan personele stabiliteit en continuïteit, een gebrek aan duurzaam leiderschap bij directeuren, een gebrek aan kwaliteit bij leraren en bovenal een lerarentekort mede veroorzaakt door het imagoprobleem van Almere.

Slagen voor de test van het leven?

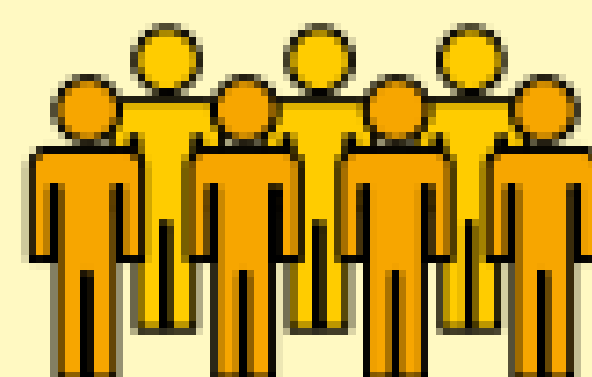
Taal heb je altijd nodig.

Start bouw:

1975

± 214.278 inwoners

Almere is een relatief jonge stad met nog maar weinig sociaal-cultureel kapitaal.

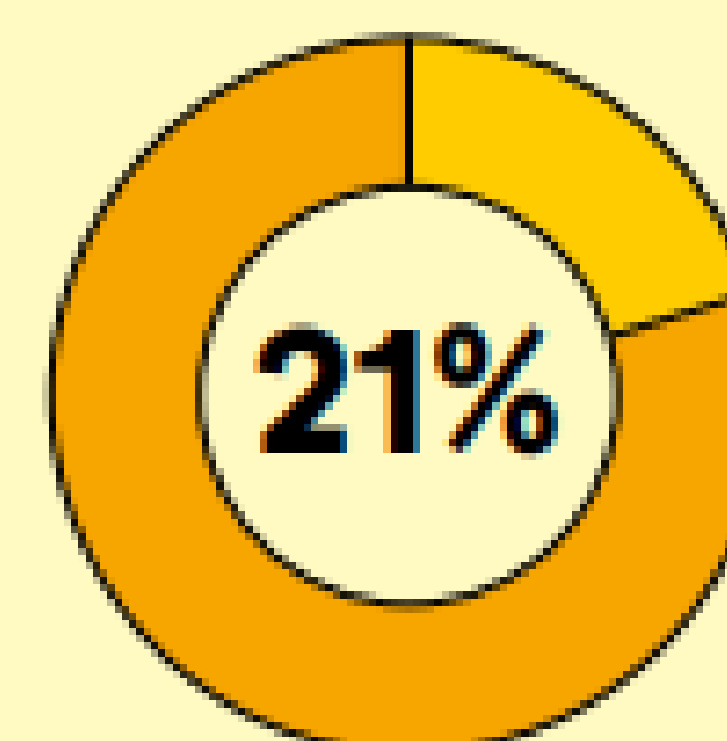
Binnenlands migratiesaldo:

1565	▼ 1266
2018	2019

Buitenlands migratiesaldo:

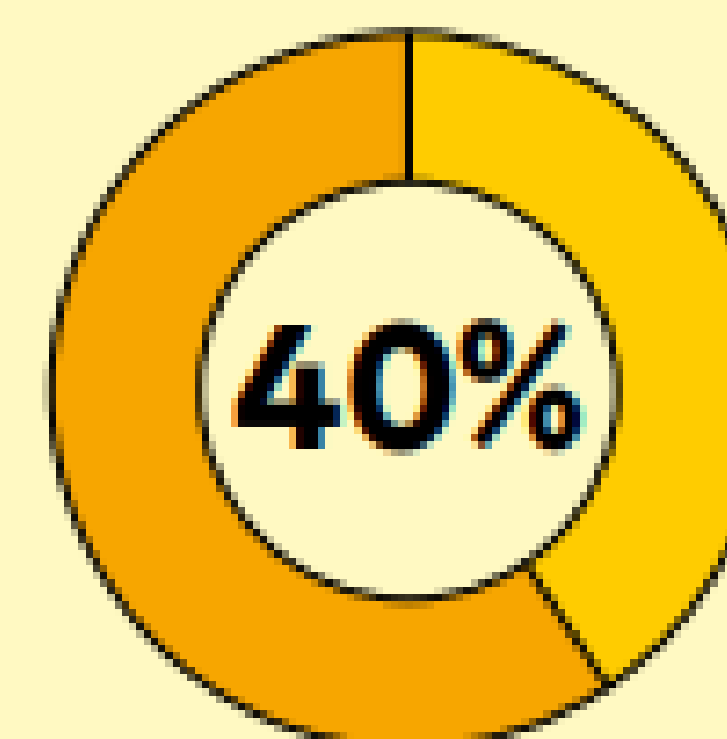
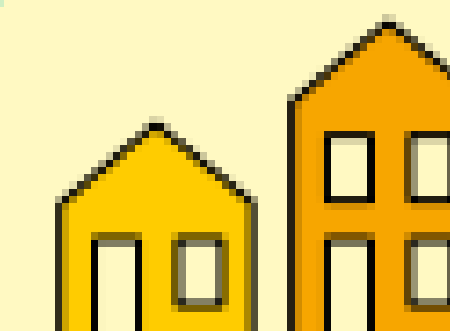
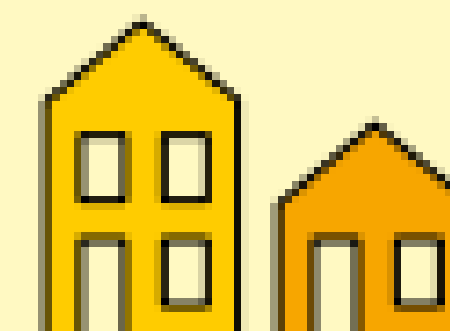
1114	▲ 1469
2018	2019

Almere heeft een beroepsbevolking met meer laagopgeleiden en minder hoogopgeleiden dan gemiddeld in Nederland.

Kinderen uit gezinnen met een lagere sociaaleconomische status lopen een grotere kans op onderwijsachterstanden, in Almere gaat het om 21%.

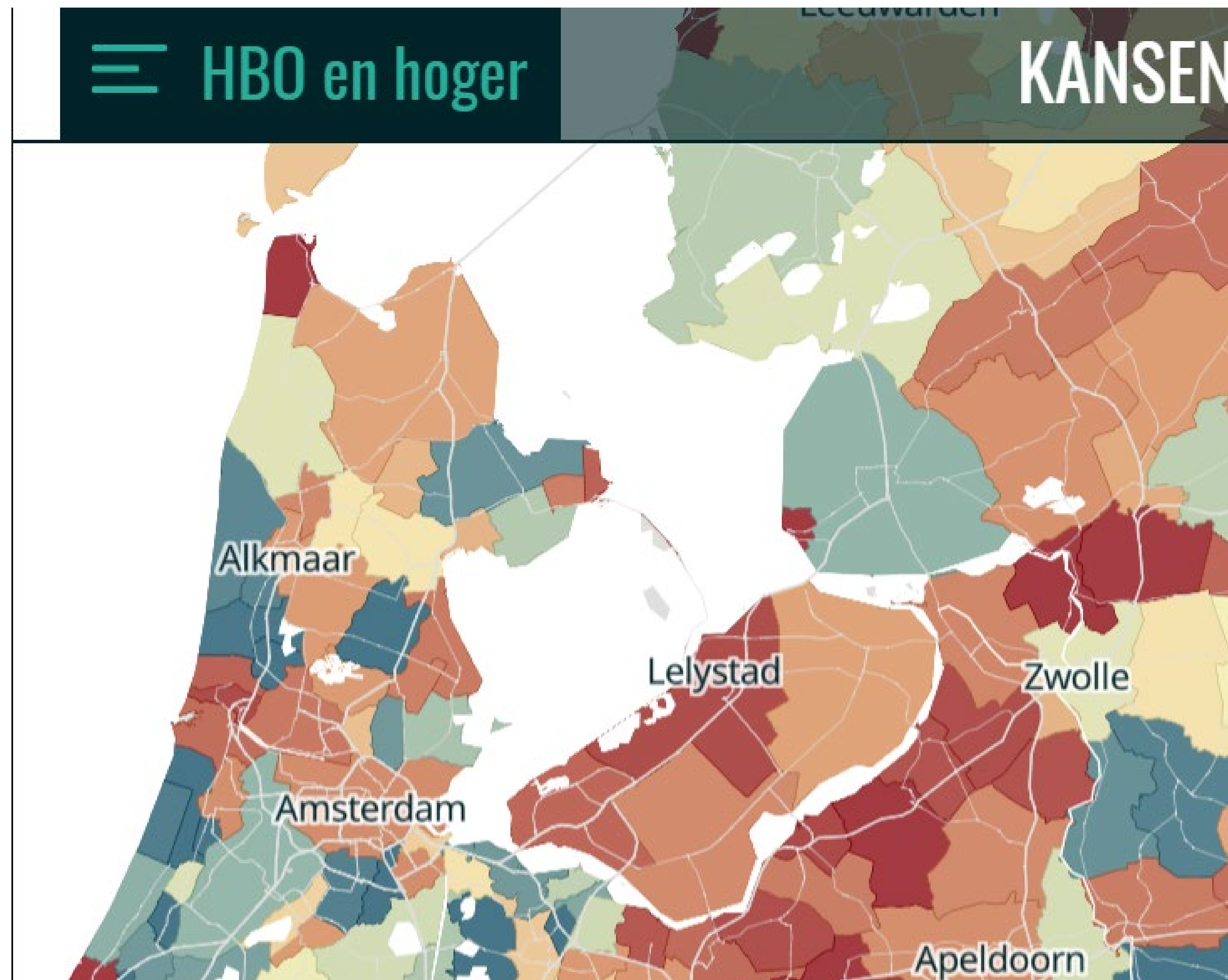
Meer huishoudens met bijstandsuitkeringen en de arbeidsparticipatie is lager.

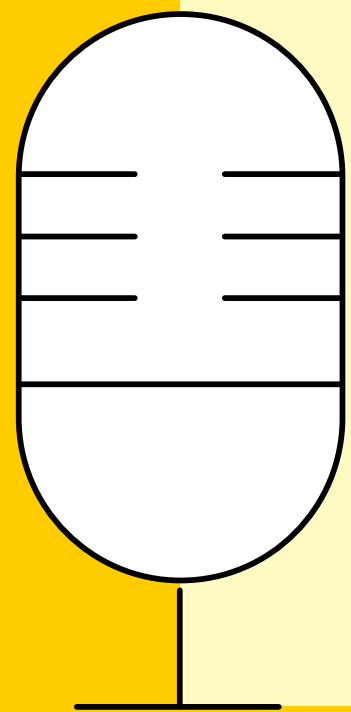
Almere kent relatief veel inwoners (ca. 40%) met een migratieachtergrond, wat betekent dat veel kinderen minder blootgesteld zijn aan de Nederlandse taal dan gemiddeld in Nederland.

Slagen voor de test van het leven? Taal heb je altijd nodig

Beroepsopleidingen bieden kansen

Breed gedragen zorg over taalontwikkeling

Ambitie van de Lokale Educatieve Agenda 2019/2022 in programmalijn 3:

“Het taalniveau van 0–23-jarigen is minimaal op landelijk niveau, daartoe is een breed Almeers aanbod van taalstimulering beschikbaar.”

Onderzoeksopzet Inventarisatiestudie

- Begeleidingscommissie met vertegenwoordigers kinderopvang, onderwijs en gemeente
- Focus op stadsdeel Almere Buiten
- Inventariseren van kansen, knelpunten, goede praktijken en wensen van professionals (kinderopvang, voorschool, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar- en hoger beroepsonderwijs en de ketenpartners)
- 36 Diepte interviews:
 - Selecte groep
 - Schriftelijke vragenlijst ter voorbereiding
 - Online afname tussen maart en mei 2020
 - Transcripten gecodeerd
 - Eerste analyses Juni 2020 besproken met focusgroepen

Onderzoeksopzet Inventarisatiestudie

Oorzaken en uitdagingen

→ Welke oorzaken zien professionals voor taalachterstanden?

- Bijzonder ontwikkelingsverloop zoals bij TOS.
- Niet alle kinderen horen een rijke thuistaal.
- Veranderingen in de samenleving; meer schermgebruik en minder lezen.

N 天

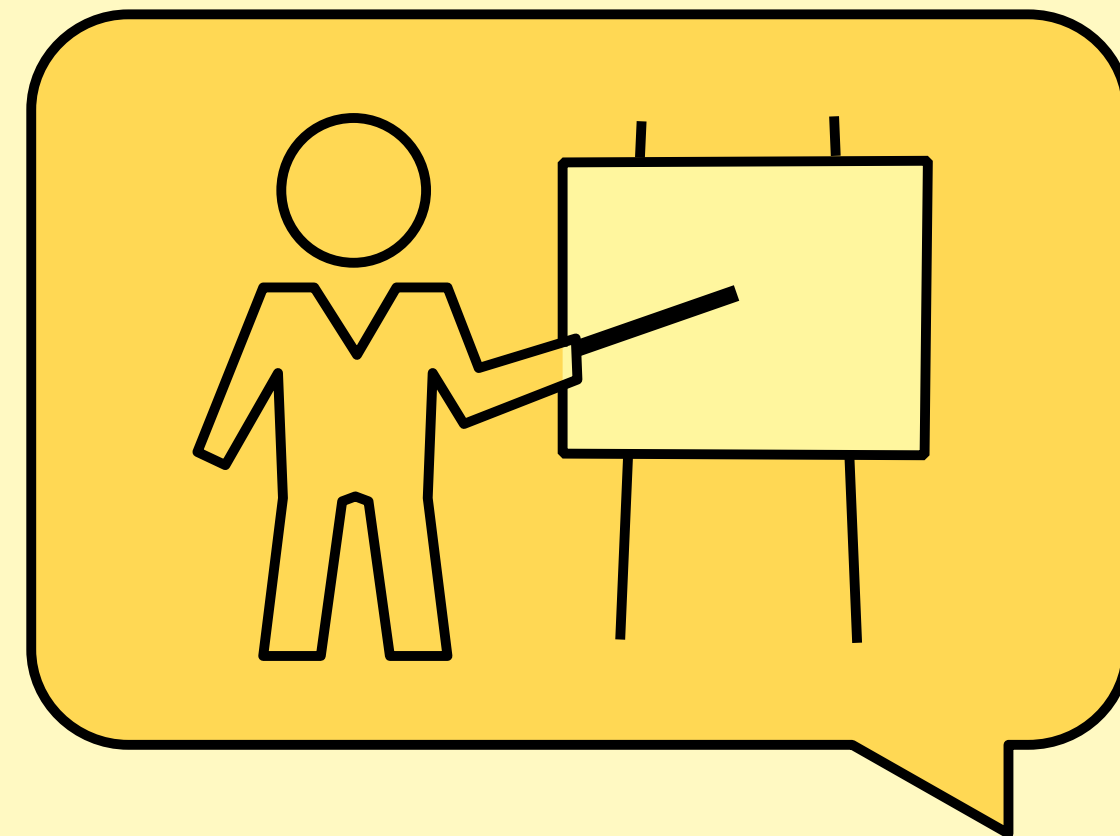
• → Uitdagingen:

- Grote ontwikkelingsverschillen tussen kinderen.
- Taalbarrière of afhankelijk van toestemming ouders.
- Te weinig kennis en vaardigheden.

Kansen

→ **Professionals noemen de volgende kansen om de taalontwikkeling in de eigen praktijk te ondersteunen**

- Elke professional geeft taalontwikkend les.
- Meer coaching op taalontwikkeling door ketenpartners.
- Meer aandacht voor moedertaal.
- Extra ondersteuning geïntegreerd en meer functiedifferentiatie.
- Overdrachtsystemen meer taalgericht.
- Zicht op talent van kinderen en door taalachterstand (in het Nederlands) heen kijken.
- Investeren in professionele ontwikkeling.

Taal in Almere

Aanbevelingen

Taal in Almere

Aanbevelingen

Taal in Almere

Aanbevelingen

Taal in Almere

Aanbevelingen

Taal in Almere

Aanbevelingen

Taal in Almere

Aanbevelingen

Taal in Almere

Aanbevelingen

Gespreksrondes

- Random indeling in break-out rooms (6 tot 8 personen)
- Gespreksleider en notulist
- Kies een passende stelling bij de samenstelling van uw gespreksgroep
- Notuleer de belangrijkste opbrengst van het gesprek middels een online formulier
- Opdracht met alle informatie ontvangt u ook in de break-out rooms

**GESPREKSRONDES TAAL IN ALMERE
ONDERWIJSNETWERK
25 MAART 2021**

1. Wie is de gespreksleider? Wie is de notulist?
2. Kies een passende stelling bij de samenstelling van jullie groep.

Stelling 1: Samenwerking 'over de schoolhekken heen' moet verder gestimuleerd worden door de warme overdracht te verplichten. De warme overdracht wordt via een taalpaspoort voor alle kinderen van 0 tot 14 jaar zichtbaar en volgbaar gemaakt.

Stelling 2: Een doorgaande taallijn van voorschool tot en met voortgezet onderwijs vraagt om concrete taalafspraken over taalproducten (bijvoorbeeld een informatieve tekst kunnen schrijven).

Stelling 3: We moeten allemaal bijleren op taalgebied. En we hebben echte taalspecialisten nodig op wijk of stadsdeelniveau.

Stelling 4: Alle kinderen met potentiële taalachterstanden moeten een VVE-indicatie krijgen. Logopedische screening voor alle 4-jarigen in Almere zou opnieuw ingevoerd moeten worden.

Stelling 5: Buitenschoolse opvangpartners in de wijk bieden een verlengde schooldag aan met een rijk taalgericht vrijetijdsprogramma voor twee middagen per week aan kinderen met een taalachterstand op de basisschool.

Rond het gesprek na **25 minuten** af. Sluit af met een samenvatting voor de notulist. Zijn er nog andere zaken die jullie ons mee willen geven? Het formulier blijft beschikbaar tot eind maart 2021.

Lever de opbrengsten van jullie gesprek in via dit [formulier](#) (klik hier)

Welkom terug!

Volgende stap

Bespreking rapport en aanbevelingen:

- 27 januari 2021 Bovenbestuurlijk Onderwijsoverleg
- 26 november 2020 LEA 2 jaar op weg
- Diverse wijkteamoverleggen Passend Onderwijs in de wijk en wijkteamoverleggen Jonge Kind in Almere Buiten (1 en 2)
- 25 maart Onderwijsnetwerk
- Overleg met VO, MBO en HBO Almere Buiten
- Overleg met ketenpartners Almere Buiten
- → Input voor actieplan september 2021

Een aantal denkrichtingen

- **Taallijn** → ‘Van taal horen, spreken en luisteren via goed kunnen lezen naar goed kunnen schrijven van informatieve teksten’, taalontwikkellend lesgeven
- **Rol van de ouders versterken** → Taalakkoord, JGZ , VVA bereik vergroten, Nieuwe Bibliotheek
- **Professionele ontwikkeling** → aansluiten bij scholingsbehoeften, versterken taalcurricula van educatieve beroepsopleidingen
- **Samenwerken** → doorgaande lijn schooldag naar buitenschoolse opvang, inzet screening logopedist, Taalkaart
- **Duurzame kennisdeling** → Klankbordgroep, digitaal platform

Contact?

Vragen of opmerkingen zijn harte welkom!

Hanno van Keulen - h.van.keulen@windesheim.nl

Conny Boendermaker - c.boendermaker@windesheim.nl

Mariska Venema – me.venema@windesheim.nl

